

SAMHÄLLETETS EKONOMI

SAMHÄLLSEKONOMI

- Ekonomi = Hushållning
 - En person som är ekonomisk, köper bara det personen har råd med
 - Det finns en **plussida** i ekonomin = Inkomster/Intäkter
 - Det finns en **minussida** i ekonomin = Utgifter/Kostnader
-

SAMHÄLLSEKONOMINS TRE DELAR

- Privatekonomi – privatpersoner/hushåll
 - Företagens ekonomi
 - Den offentliga ekonomin – kommun, landsting och stat
-

PRIVATEKONOMI

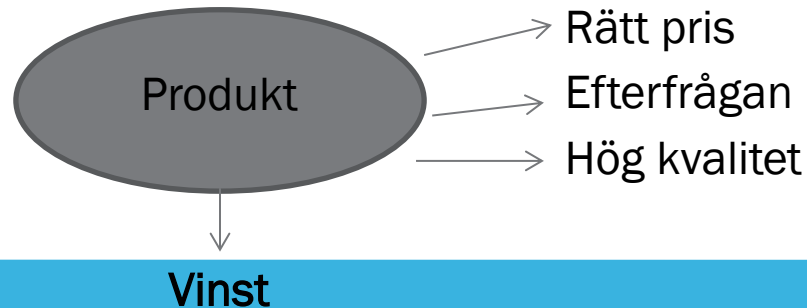
- På högstadiet läser ni detta i ämnet Hem-och konsumentkunskap.
- Vilka är inkomsterna, utgifterna för en vanlig privatekonomi?

FÖRETAGENS EKONOMI

Ett företag kan **producera varor** eller **erbjuda tjänster**.

Produktionsfaktorer

- **Arbete** - de personer och den kunskap som företaget behöver.
- **Naturresurser** – det som behövs för att tillverka en produkt, till exempel mjöl i ett bageri och timmer i ett sågverk.
- **Kapital** – byggnader och maskiner som är nödvändiga för att kunna producera en vara eller tjänst.

FÖRETAGENS EKONOMI

- **Intäkter** = försäljning
- **Kostnader** = löner, arbetsgivaravgift (skatt på lönesumman), materialkostnad, kapitalkostnad (bankräntor).

Varför vinst?

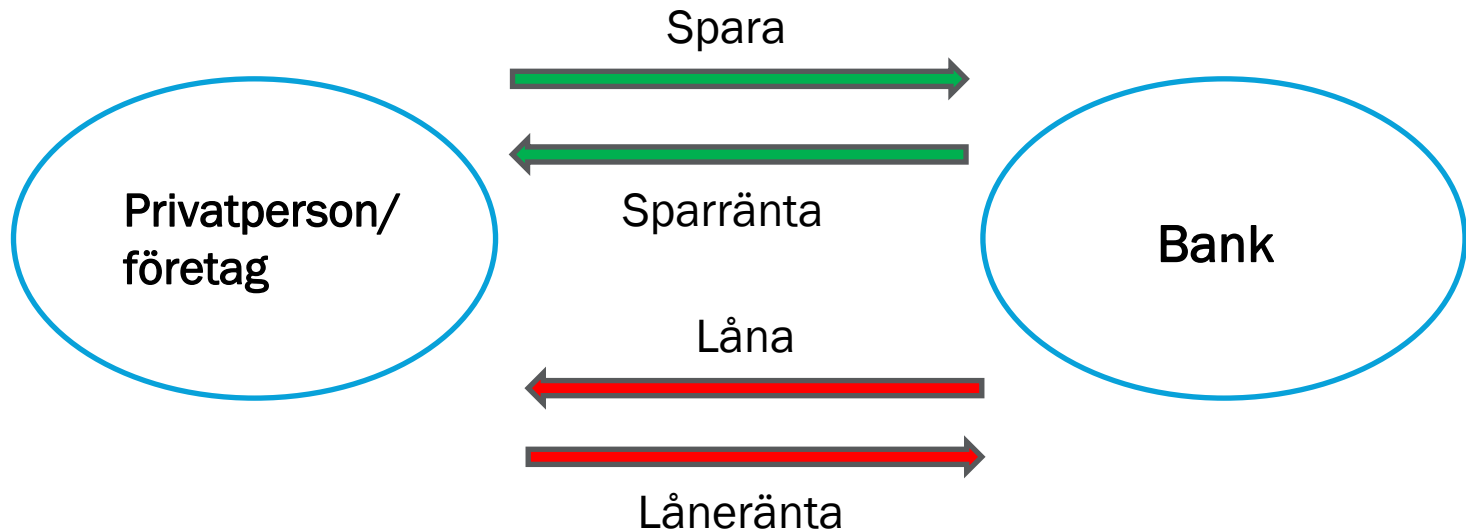
- Investeringar
 - Förbättringar
 - Utveckling
-

STATENS INKOMSTER OCH UTGIFTER

- **Inkomster** – Inkomstskatt, moms, tullar, punktskatter, bidrag från EU mm.
- **Utgifter** – Utbildning, försvar och polis, socialförsäkringar, bidrag till kommuner och landsting, avgift till EU mm

BANKERNAS ROLL

Bankernas roll i ekonomin

Riksbanken – Sveriges centralbank. Lånar ut pengar till bankerna, bestämmer den s.k. styrräntan – vilken ränta bankerna ska betala.

SPARFORMER

	Fördelar	Nackdelar
Bankkonto	Låg risk, enkelt, statlig insättningsgaranti	Låg ränta
Aktie	Möjlighet till hög vinst	Hög risk, kräver mycket kunskap, tidskrävande
Fond	Ganska låg risk, ganska hög vinst (kan variera)	Lång tid, avgift från fondbolagen, kräver viss kunskap

INFLATION

- Med **inflation** menas oftast att penningvärdet minskar.
- **Varför inflation?** När priserna på varor och tjänster stiger (se konstnadsinflation och efterfrågeinflation i boken) vill alla anställda ha högre löner. Då stiger priserna ännu mer och lönerna och priserna och lönerna...
- = **Vi får en pris-lönespiral** - Vilket leder till inflation!

- Varför är **inflation** skadligt för ett land? Vi ritar och berättar.....

HÖG- OCH LÅGKONJUNKTUR

- Ett sätt att beskriva ett lands ekonomiska utveckling.
- När det är **lågkonjunktur** stiger arbetslösheten. Löner och priser på varor och tjänster ligger stilla eller sjunker.
- När det är **högkonjunktur** blir det istället ont om arbetskraft samtidigt som priser och löner stiger.
- För- och nackdelar med **hög- och lågkonjunktur**?

	Företag	Arbetslöshet	Ek. Utveckling	Inflation
Högkonjunktur	Går bra	Minskar	Ökar	Riskerar att öka
Lågkonjunktur	Går dåligt	Ökar	Minskar/står still	Står still

EKONOMISKA KRETSLOPPET

